

08 aprilie 2008, România Actualități, Emisiunea: "Ziua și evenimentul"

Realizator: Silvia Ilieș

**Invitat: George Maior, Directorul Serviciului Român de Informații
Sever Voinescu, publicist comentator**

"S. Ilieș: România se află sub un cod de securitate 'galben moderat'. Aceasta fiind decizia CSAT din data de 25 martie 2008. Se referea la organizarea Summitului NATO la București. Pentru a reintra în normal, codul trebuie să devină 'albastru'. Vorbim de o convenție internațională între state privind securitatea națională și luată după atacurile teroriste de după 11 septembrie 2001. Tot în cadrul aceleiași ședințe CSAT s-a decis însă ca SRI să aibă acces la toate serverele operatorilor de telefonie fixă și mobilă mai mult decât avea în trecut, iar Guvernul a adoptat la rândul său o hotărâre de înființare a Centrului Național de Coordonare a Acțiunilor de Ordine Publică prin care, în caz de urgență, serviciile secrete pot fi subordonate ministrului de interne. Este o decizie permanentă? Cel puțin două servicii speciale sunt sub control parlamentar, nu se încalcă legile în vigoare? Este o reformă administrativă, de conjunctură, o reformare a siguranței naționale? Invitatul nostru special este Serviciul Român de Informații, și mulțumim domnului director al SRI, ambasadorul George Maior, pentru prezență și pentru acceptul de a dialoga cu noi. În studio este și expertul în domeniul relațiilor internaționale, fost diplomat, în prezent publicist și comentator, Sever Voinescu.

Domnule director, Summit-ul NATO s-a încheiat, am revenit sau nu la normal în privința codului? Cine trebuie să decidă revenirea la normal, la o viață normală și propriu-zis ce înseamnă aceste coduri?

G. Maior: Așa cum am subliniat încă din momentul ridicării nivelului de alertă, am avut în vedere trecerea la acest cod 'galben' ținând cont de situația cu totul specială legată de organizarea unui summit la care au fost prezenți, la București, cei mai importanți lideri ai NATO și lideri mondiali pe care i-am văzut cu toții. Putem să spunem că încă de ieri Serviciul Român de Informații a transmis CSAT-ului propunerea sa de a se reveni în parametrii normali în ceea ce privește codul de alertă, respectiv la 'albastru'.

S. Ilieș: Ceea ce înseamnă o nouă ședință a CSAT sau practic am revenit la normal?

G. Maior: Nu, am discutat cu președintele și cu alți membri ai CSAT, nu este nevoie de o nouă ședință a CSAT, fiecare își va da cu siguranță semnătura pe o astfel de hotărâre astfel încât putem spune că se revine la normal în situație ante factum, să spunem așa.

S. Ilieș: Si apropo, după acest Summit în care SRI și noi, cel puțin 'Radio România', am fost alături de dumneavoastră, v-ați implicat într-un eveniment de mare anvergură la nivelul diplomației publice și anume lucrările Tinerilor Atlantisti. Mulți s-au întrebat de ce? Care ar fi urmarea, ce ne mai pregătiți? Asta ar fi o primă întrebare, iar a doua, de fapt care sunt amenințările teroriste la adresa României în prezent?

G. Maior: Ne-am implicat în organizarea acestui eveniment de diplomație publică, dar și cu caracter intelectual în ceea ce privește evoluția NATO la începutul acestui secol XXI și a relațiilor internaționale. De fapt Serviciul este de

mult într-un circuit academic și legat de dezbaterile care au loc la nivelul think-tank-urilor și organizațiilor nonguvernamentale pe teme de securitate internațională, de relații internaționale, de alte aspecte legate de geopolitică și am considerat că avem puterea intelectuală de a organiza acest eveniment și de a participa activ la dezbateri cu idei proprii în ceea ce privește situația internațională, lărgirea NATO, transformarea NATO, prezența sa în scena relațiilor internaționale în secolul XXI. Si am avut plăcerea să îi avem ca invitați la dezbateri pe câțiva dintre liderii Alianței. Mi-a făcut o plăcere deosebită, de exemplu, să interacționăm cu ministrul de externe britanic, David Miliband, care a avut un expozeu extraordinar de profund asupra a ceea ce înseamnă NATO, în acest început de secol, și cum se vede tranziția acestei organizații de la una de apărare colectivă la una de management al riscului în plan global. Si am avut, de asemenea, posibilitatea de a discuta cu alți șefi de stat și, între altele, ca un eveniment cu totul special, prima doamnă a Americii, Laura Bush, ne-a vizitat Serviciul, a vorbit tinerilor atlantiști și, folosind tehnologiile moderne, am intrat într-o videoconferință cu studenții Universității din Kabul pe problema extrem de sensibilă și de mare actualitate a stării de securitate din Afganistan.

S. Ilieș: Ce ne mai pregătiți?

G. Maior: Urmează să susținem o serie de conferințe la Academia de Informații cu invitarea unor personalități și a unor gânditori din domeniul relațiilor internaționale, inclusiv în această toamnă, pe teme de adaptarea serviciilor de informații la realitățile de securitate ale acestui început de secol, o problemă care preocupă practic toate serviciile de informații din comunitatea euro-atlantică. Această necesitate de a se adapta la riscuri și amenințări noi și la un context de securitate profund schimbat.

S. Ilieș: Si vă aduc pe teritoriul celei de-a doua părți a întrebării, care sunt de fapt riscurile la adresa României? S-a găzduit o reuniune a unei alianțe politico-militare, s-a vorbit mult de scut antirachetă, luptă contra terorismului în special, stabilizarea Afganistanului, atacuri cibernetice, dar pe noi România cine ne amenință concret, domnule director?

G. Maior: Dacă în conceptul strategic al NATO asemenea amenințări și asemenea riscuri sunt prevăzute foarte clar, înseamnă că și noi suntem amenințați de ele fiind parte a acestei Alianțe. Evident problema terorismului este o chestiune de securitate globală. Chiar dacă din punct de vedere teritorial poate nu suntem atât de clar amenințați precum alte state, trebuie să participăm solidar la această chestiune legată de eliminarea unui risc și a unei amenințări foarte importantă pentru întreaga zonă, pentru întreg teritoriul euro-atlantic. Indiferent unde s-ar produce asemenea evenimente, ele pot afecta, așa cum s-a văzut de altfel în Spania, de exemplu, securitatea cetățenilor români. În Spania au murit mai mulți cetățeni români în acele atentate. Dar dincolo de acest fapt, prezența noastră externă în zone foarte sensibile din punct de vedere al securității, mă refer la Afganistan, mă refer la Irak, prezența unor facilități militare americane pe teritoriul României trebuie să ne dea de gândit în ceea ce privește o anumită vigilență din partea serviciilor de informații și a altor instituții în legătură cu această amenințare extrem de perversă, care este atentatul terorist. Desigur, sunt și alte amenințări la adresa securității, ele sunt stipulate și în Strategia de securitate națională.

S. Ilieș: Care strategie, domnule director, că o așteptăm cu toții din 16 februarie 2006?

G. Maior: Există o Strategie de securitate națională, nu trebuie să fie așteptată, care prevede clar toate aceste tipuri de amenințări și modalitățile de acțiune ale statului român pentru prevenirea lor și pentru a putea face față unor situații imprevizibile din acest punct de vedere al securității. Evident, și eu sunt de părere că ea trebuie actualizată având în vedere dinamica deosebită și caracterul fluid al securității internaționale, dar din punct de vedere al unor repere pe care le avem în vedere și aici mă refer la conceptul strategic al NATO, care prevede aceste amenințări și la care suntem și noi parte, Strategia de securitate a Uniunii Europene și propria noastră Strategie de securitate, care vine, de fapt, și din punct de vedere conceptual și din punct de vedere practic, în operaționalizarea acestor mari concepte, suntem în acest circuit de evaluare și de acțiune care să poată duce la eliminarea pe cât posibilă a acestor amenințări și riscuri.

S. Ilieș: Domnule director, vă mulțumesc foarte mult. Vă rugăm să rămâneți alături de noi, pentru că vă trec după aceea în planul actualității imediate, unde se solicită niște răspunsuri din partea tuturor și a noastră și-l rog pe Sever Voinescu să spună, ca expert în domeniul relațiilor internaționale, apropo de Strategia de securitate națională, de amenințările în domeniul siguranței naționale asupra României, scuturi antirachetă, cum vor arăta ele, leduri și așa mai departe, au fost probleme dezbătute, sunt abstracte încă și pentru cei care le-au conceput sau cel puțin pentru noi, dar pentru România, ce ne amenință? La ce trebuie să fim atenți?

S. Voinescu: Evident că domnul director Maior a răspuns, e mult mai bine plasat ca să răspundă la asta și a răspuns, după părerea mea, foarte comprehensiv. Aș sublinia numai două lucruri aici, primul este că datoria statului român este, pe

lângă aceea de a proteja teritoriul, este aceea de a-și proteja cetățenii și faptul că cetățenii români astăzi circulă liber și în mare proporție, în tot spațiul UE face ca orice punct al Uniunii Europene, de pe teritoriul Uniunii, care este vulnerabil unui atac terorist să fie potențial, un punct în care un cetățean român poate să cadă victimă unui asemenea gest. Cu alte cuvinte, ideea de solidaritate în materie de securitate, care există ca fundament al Organizației Nord-Atlantice, dar există mai nou și ca fundament al construcției europene, ne obligă practic la acest tip de intervenție. De altfel, amintesc că zilele acestea discutăm noi, în presă, flagelăm aproape statul român, pentru că la un moment dat, recent, un cetățean român a murit în Polonia, în anumite condiții cu totul și cu totul bizare și ne repezim cu toții către autoritățile statului că ce au făcut ca să-l protejeze pe acel om, și poate pe bună dreptate ne repezim către ei, dar în aceeași măsură ar trebui poate să cerem statului român să fie la fel de ferm cu grupările sau cu oamenii care comit atentate teroriste în Uniunea Europeană, pe teritoriul european și mor cetățeni români acolo. Mi-aș dori foarte tare să văd un val de reacții în presă, de pildă, sau să fi văzut imediat după Madrid, un val de reacții în presă în care societatea civilă să ceară statului român, să fie ferm și să treacă la capturarea, la pedepsirea indivizilor care au făcut așa ceva împotriva cetățenilor români. Dar noi avem, în general, o dublă judecată față de lucrurile acestea. Când e vorba de ceva mare, de pildă de terorism, suntem așa, cumva, fataliști, 'Domnule, se întâmplă și noi suntem mici, nu contăm, asta e'. Când e vorba însă de lucruri de o dimensiune mai mică, atunci devenim foarte tranșanți. Acesta este un aspect. Si al doilea aspect pe care vreau să-l subliniez este că, fără discuție, acum văd că PSD-ul ar vrea să lanseze o dezbatere pe tema unei noi Strategii de securitate, că Strategia de securitate trebuie reevaluată și așa mai departe. Sincer să fiu actuala Strategie

de securitate este una care, din punctul meu de vedere, este absolut convingătoare. O găsesc, măcar ca formă fiind mai degrabă...

S. Ilieș: Din ce an este?

S. Voinescu: Este din 2006, dacă nu mă înșel. Imi amintesc că în 2005 s-au făcut dezbateri publice, la vremea respectivă, în jurul Cotroceniului.

S. Ilieș: În 2006, 16 februarie, atunci s-a dus la Parlament, a fost o strategie pusă în dezbatere publică, ca apoi să se întoarcă la Guvern cu tot pachetul de legi privind siguranța națională...

S. Voinescu: Da, da. În 2005 s-a făcut... Stați puțin.

S. Ilieș: ... Si încă nu sunt scoase din pachet...

S. Voinescu: Stați puțin. Strategia de securitate a țării nu e o lege. Deci aici există... ce se întâmplă? Disputele politice de la vremea respectivă au indus foarte multă confuzie, aici politicienii au o mare vină pentru că amestecă lucrurile pentru a-și crea arme unul împotriva altuia în lupta politică și lasă oamenii, în general, complet debusolați. Strategia de securitate a țării nu e o lege. Strategia de securitate a țării nu trebuie adoptată în Parlament, în regim legislativ, cu alte cuvinte, Guvernul să aibă o inițiativă legislativă... Strategia de securitate națională este concepția președintelui României asupra securității naționale. Este un document politic pe care acesta îl creează și acesta și-l asumă. Aceasta e strategia. Pachetul de legi...

S. Ilieș: El trebuie să meargă la comisiile de apărare?

S. Voinescu: O secundă. Pachetul de legi cu privire la securitatea națională e cu totul și cu totul altceva. Faptul că ele au fost amestecate sau faptul că la un moment dat Guvernul a încercat în relația cu președintele să folosească pârghii, cum să spun, politice, 'merg cu asta numai dacă mergi asta' și așa mai departe,

aceasta e vina politicianilor, dar nu trebuie să le amestecăm. Bun. Strategia de securitate există, e clar, o poate accesa oricine, inclusiv de pe site-ul, de câțiva ani încoace, de pe site-ul președintelui. Problema mea cu strategia este că are o formă aproape de eseu, se citește așa ca un fel de dare de seamă a unor experți asupra situației. Ori mie mi se pare că ar trebui să fie un pic mai articulată și un pic mai clară și un pic mai tranșantă. Dar altfel, ca esență, dacă vreți, ca substanță. Ea nici nu poate fi altfel decât este, adică o transpunere în planul realității strategice românești a conceptului de securitate NATO și mai ales, a strategiei Solana, a Strategiei de securitate a Uniunii Europene. De altfel, într-o asemenea strategie sunt două lucruri esențiale, lista amenințărilor și felul în care statul răspunde la aceste amenințări. Ori lista amenințărilor este aproape identic luată din strategia Solana și pe bună dreptate, pentru că fiind parte a Uniunii Europene avem același tip de probleme.

S. Ilieș: Probabil că vom mai comenta exact despre aceste probleme. Domnule director, mă întorc la dumneavoastră. Nu numai că presa a flagelat, după cum spunea Sever Voinescu, statul român pentru cazul a ceea ce s-a întâmplat unui cetățean român în Polonia, dar v-a flagelat și pe dumneavoastră, SRI-ul, pentru Ordonanța și apoi Hotărârea de Guvern, ambiguă, neclară, spun sursele media de ieri și de astăzi, referitoare la ascultarea, interceptarea telefoanelor, mesajelor pe Internet, tehnici total necunoscute, ambigue pentru cetățeanul de rând, diplomatic numite specifice. Doresc un comentariu din parte dumneavoastră, o declarație politică, dacă se poate, o declarație de expert. Ce este cu aceste ascultări?

G. Maior: Chiar aș vrea să spun câteva cuvinte. Deci, presa va flagela întotdeauna serviciile de informații și e bine să fie așa, pentru că, până la urmă,

serviciile de informații într-o societate democratică folosesc așa cum v-ați și exprimat și mijloace speciale pentru a dobândi cunoaștere în ceea ce privește, până la urmă, securitatea statului român și din acest punct de vedere nu ne așteptăm la un tratament foarte binevoitor din partea presei și nici nu trebuie să existe, este și această formă de control asupra serviciilor de informații. Deci nu avem nicio problemă cu acest aspect. În ceea ce privește situația particulară pe care ați menționat-o, aș vrea să fac într-adevăr câteva precizări. Deci, în primul rând, din punct de vedere al folosirii acestui mijloc excepțional de acțiune, care este interceptarea comunicațiilor, practică a tuturor serviciilor de informații din toate statele democratice, legislația română este foarte clară și foarte adaptată celor mai stricte norme europene din acest punct de vedere. Nu se pot face și folosi asemenea mijloace excepționale de acțiune, fără mandat judecătoresc. Deci, întotdeauna va exista un control judecătoresc extrem de strict, în aprobarea unor asemenea acțiuni.

Doi. Acest control este dublat de un control politic al comisiilor speciale din Parlament, care lunar verifică, din punct de vedere al activității acestor comisii, modul în care Serviciul acționează pe acest plan. În ceea ce privește decizia pe care ați menționat-o, a Agenției de Reglementare în domeniul Comunicațiilor, ea nu face nimic altceva, din punct de vedere legislativ, decât să pună în concordanță tehnică, dacă vreți, această operațiune cu totul specială, în sensul că, pe de o parte, oferă accesul SRI la acest procedeu și, pe de altă parte, se stipulează și condițiile de securitate în privința modului în care se auditează, din punct de vedere tehnic, realizarea acestui procedeu. Deci dacă ar fi să trag o concluzie, aș spune că nu au crescut, așa cum s-a afirmat, puterile Serviciului, în ceea ce privește realizarea interceptării comunicațiilor, ci doar din punct de

vedere tehnic, s-au pus niște lucruri suplimentare care pot asigura o securitate mai clară și mai limpede a acestor operațiuni, cu totul speciale, auditarea lor, realizarea unor evaluări din punct de vedere al concordanței care există între mandatul respectiv și procedura tehnică, ca atare. Deci nu se adaugă nimic în plus, din punct de vedere al esenței legislative, dimpotrivă, se stipulează acele condiții tehnice care fac posibilă realizarea acestei funcții, cu respectarea acestor norme și cu respectarea unui control strict asupra Serviciului.

S. Ilieș: Mulțumim foarte mult, așteptăm ca acest dialog să continue, vom vedea și ce se întâmplă. Inșă vă citesc faptul că, și citez, faptul că parlamentarul european, elvețianul Dick Martin, ieri, a criticat proiectul legilor UE pentru combaterea terorismului, precizând că respectarea drepturilor omului trebuie garantată în mod expres, în viitoarele reglementări europene, împotriva terorismului. Deci, iată această dezbatere este nu numai aici, este și în alte părți, vom vedea ce se întâmplă. Emisiunea noastră trebuie să se încheie, din motive strategice de publicitate. Domnule director George Maior, vă mulțumesc pentru participare la dialog, vă mai așteptăm. Sever Voinescu vă mulțumesc, de asemenea, vă așteptăm în continuare, la revedere."